



**LANSZKI ANITA (SZERK.): DIGITÁLIS TÖRTÉNETMESÉLÉS A NEVELÉSI-OKTATÁSI FOLYAMATBAN. LÍCEUM KIADÓ, EGER, 2017.**

## Hülber László: Egy innováció folyamata az elmélettől a gyakorlatig

A kötet szerkesztője, Lanszki Anita a digitális történetmesélés pedagógiai módszerének elkötelezett hazai népszerűsítője, szakértője.<sup>1</sup> A gyűjteményben gyakorlati munkájukat bemutató pedagógusok egytől egyig Lanszki tömeges, nyílt, online (MOOC)<sup>2</sup> kurzusán sajátították el a módszert, és az alkalmazás tapasztalatairól a kötetben megjelent esettanulmányok formájában számoltak be. Szép pedagógiai ívet kirajzoló folyamat ez, melyben egy modern módszert 21. századi formában és eszközökkel sajátítanak el a pedagógusok, azonnal ki is próbálva azt, biztosítva ezzel a frissen szerzett tudás alkalmazását, valódi beépülését módszertani eszköztárukba. A reflexió és önreflexió lehetőségét ebben a folyamatban éppen az esettanulmányok megírása teremti meg, amelyekből azután az olvasók is ismeretekre tehetnek szert a témában, s így elkezdhetik vagy fejleszthetik a DST<sup>3</sup> alkalmazását.

A digitális történetmesélésnek több definíciója ismert, melyek mindössze a hangsúlyok elhelyezésében különböznek egymástól, az alapot tekintve azonosak. A DST-ben a klasszikus történetmesélés válik technológiaalapúvá, vagyis a diákok digitális audiovizuális eszközök (fotó,

videó) segítségével sajátos nézőpontból, egyéni narratívát megjelenítve mutatják be egy témával történő találkozásukat és azzal kapcsolatos reflexi-

óikat. Ennek az általános megközelítésnek az egyéni pedagógiai célokhoz, az adott pedagógiai környezethez történő illesztésével érhető el a siker, a módszertani megújulás. A Lanszki Anita által szerkesztett könyv egyrészt biztosítja az adaptációhoz szükséges elméleti keretet, másrészt – a DST kipróbálásából eredő pedagógiai tapasztalatok megosztásával – a tényleges implementációt készíti elő.

---

a klasszikus történetmesélés válik technológiaalapúvá

---

<sup>1</sup> A szerző lapunkban korábban megjelent írása: Lanszki Anita (2016): Digitális történetmesélés és tanulói tartalom(re)konstrukció. *Új Pedagógiai Szemle*, 66. 3–4. sz., 82–88. (A Szerk.)

<sup>2</sup> MOOC: Massive Open Online Course, felsőoktatási kurzuszervezési forma, melynek célja, hogy nagyobb létszámú résztvevő számára legyenek elérhetőek a kurzusok. <http://www.virtuális-egyetem.hu/kurzusok/digitalis-tortenetmeseles-intenziv>

<sup>3</sup> A digitális történetmesélés angol nyelvű megfelelője digital storytelling. Az ebből létrejött DST betűszó a módszer megnevezésére a magyar nyelvű szakirodalomban is elterjedt.

A könyv szerkezetét tekintve két részre osztható. Az első 76 oldal a téma különböző elméleti megközelítéseit tartalmazza, míg a második és egyben hosszabbik rész (247 oldal) a módszert kipróbáló pedagógusok beszámolóit, tapasztalatait rögzíti. A bevezető részben Ollé János és Lanszki Anita írása alapvető fontosságú az elméleti alappal nem rendelkezők számára, a műveltségterület szerint csoportosított esettanulmányok közül pedig az olvasó kiválaszthatja az érdeklődésének megfelelőit.

A szerkesztő a bevezetőben rámutat, hogy a módszer alkalmazásának technikai feltételeit egy okostelefon is ki tudja már elégíteni. Egy modern telefon integrálja a mikrofon, a videokamera és a fényképezőgép funkcióit, és mostanra olyan applikációk is rendelkezésre állnak, amelyekkel a videószerkesztés bonyolultabb műveletei is elvégezhetőek. Emellett elérhetőek a digitális történetmesélés megvalósítását lehetővé tevő célszoftverek is. Mindez azért lényeges, mert ma már olyan szinten elterjedtek az okoseszközök, hogy könnyen aktiválhatjuk a Bring Your Own Device (BOYD, Hozd magaddal a saját eszközüdet) elvét,<sup>4</sup> és felhasználhatjuk a megvalósításhoz a tanulók eszközeit. Így nem kell és nem is lehet az eszközhányra hivatkozva mentességet kapni a technológialapú innovációk iskolai bevezetése alól.

A szerkesztői bevezető után Ollé János *A digitális történetmesélés a didaktikában és az iskolapedagógiában* című írása következik. A szerző tágabb perspektívából indítva ad kiváló bevezetést a digitális eszközök oktatásban való alkalmazásához, annak lényegi kérdéseit érintve. Arra

igyekszik rávezetni az olvasót, hogy továbbra se várjunk önmagában a technológia megjelenésétől csodát, hanem a pedagógiai gyakorlat kihívásaihoz igazítottan dolgozzuk ki tudományos alapokon, jó gyakorlatok által azokat az eredményes módszertanokat, amelyekben a technológia a megfelelő és hatékony szerepét megtalálva jelenik meg. Megfogalmazza, hogy az innovációk akkor lehetnek eredményesek/hatékonyak, ha az iskola belső világának tudatos módosításával párhuzamosan átalakulnak a tanítási-tanulási stratégiák is.

A szerkesztő által jegyzett következő fejezetben rövid, lényegre törő formában ismerhetjük meg a digitális történetmesélés elméleti keretét; ez az írás jelentheti a kiindulópontot a módszerrel ismerkedők-

továbbra se várjunk  
önmagában a technológia  
megjelenésétől csodát

nek. A DST történetével kezdődik az ismertetés, majd a különböző jellemzők több szempontú bemutatása rajzolja fel, hogy milyen formai, tartalmi jellegzetességgel kell rendelkezniük azoknak a média-termékeknek, amelyeket digitális történeteknek tekinthetünk. A digitális történet készítésének lépéseit több koncepció mentén írja le a szerző, így ezek lehetséges kombinációjával az egyéni adaptáció kialakításának útját teremti meg az alkalmazni kívánó pedagógusok számára. A módszer tanulászervezésének további jellemzése során felismerhetjük az interdiszciplinaritást, a projektszemlélet, az alkotó pedagógia, a többszatsornás befogadás, a kreativitás jelenlétét a folyamatban. A következő alfejezetben a DST fejlesztő hatását igazolja az anyanyelvi kommunikáció, idegen nyelvi kommunikáció, 21. századi készségek,<sup>5</sup>

<sup>4</sup> A vállalati kultúrából származó megközelítés, a 2010-es évek óta jelen van az IKT oktatási alkalmazásaival kapcsolatos gondolkodásban.

<sup>5</sup> A tanulóhoz, digitális műveltséghez és életút-építéshez kapcsolódó kulcskompetenciák

digitális kompetencia, szociális és állampolgári kompetencia, esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség területén, alapos, gazdag nemzetközi szakirodalmi gyűjtőmunka bemutatásának eredményeként.

A negyedik és hatodik fejezet a DST-nek egy-egy másik pedagógiai módszerrel, jelesül a problémaalapú tanulással és a projektpedagógiával kapcsolatos interakcióit hivatott feltárni, ezért szerepeltetésük is egymásutániságot kívánna meg, ezt

azonban a Námesztovszki Zsolt által írt, technikai megközelítésű *Digitális történetmesélés mobil eszközök segítségével* című fejezet töri meg. A szóban forgó ötödik fejezet a mobil eszközök

népszerűségének elemzésével, a bennük rejlő lehetőségek ismertetésével indul, utána a BYOD modell alkalmazására ösztönöz a szerző, az innováció jegyében. Sajnos csak kevés alkalmazást ismerhetünk meg, pedig önmagában a felsorolás is megfelelő forma lett volna; részletesebb ismertetés nem is szükséges a helyhiány és a gyors elavulás vagy éppen egy-egy alkalmazás esetleges fizetősé válása miatt. Szintén érdemes lett volna külön foglalkozni az Android és IoS platformokon elérhető programokkal, külön kategóriarendszerekben kezelve az egyes alkalmazásokat (pl.: videóvágó szoftverek, DST-t megvalósító célalkalmazások stb.). Jövőbe mutató irány ugyanakkor a kiterjesztett valóság felhasználása, az egyedi megoldások bemutatása és a szerző által készített digitális történetre mutató link elhelyezése.

*A digitális történetmesélés tanulói problémamegoldásra gyakorolt hatása* című írás Janurikné Soltész Erika Andrea, *A digitális történetmesélés mint projektalapú tanítási-tanulási módszer* című fejezet pedig Kovács Cintia nevéhez köthető. (A szerkesztő

nem indokolja, hogy miért éppen ezt a két pedagógiai megközelítést tárgyalja a kötet, hiszen ugyanígy szó eshetett volna a DST kapcsolatáról a kutatásalapú tanulóval, a tükrözött osztályteremmel vagy a gamifikációval). Érdemes lett volna hangsúlyosan kifejteni, hogy milyen viszonyban állnak a tárgyalt módszerek a DST-vel, tekinthető-e a digitális történetmesélés problémaalapú tanuláshoz vagy projekt-munkához, avagy milyen transzformációk szükségesek ehhez; milyen előnyökkel jár

ezeknek az értelmezéseknek a szemüvegén keresztül vizsgálni a DST-t, milyen pozitív hatással járó interakciók alakíthatók ki a módszerek között és hogyan. Janurikné írásában

találunk erre vonatkozó szándékot: a szerző a DST egyes lépéseit veti össze a problémaalapú tanulás fázisaival, majd a matematika tantárgyhoz kapcsolódó modellen keresztül részletesen ismerteti a két módszer kapcsolatát. További jógyakorlatok, példák felsorolása mindkét fejezet esetében kompenzálta volna a fentebb vázolt hiányosságokat; például a problémaalapú gondolkodás fejlesztése esetén tématerületek megnevezése (drogprevenció, holokauszt oktatása stb.).

A könyv második részében hét műveltségi területhez (magyar nyelv és irodalom, történelem és állampolgári ismeretek, idegen nyelv, matematika, természetismeret, informatika, vizuális kultúra) kapcsolódó tizenhárom esettanulmány található, és egy további, műveltségi területhez nem kapcsolható dolgozat: *Farsangi témahét egy általános iskolában – a digitális történetmesélés alkalmazása a DÓK munkájában*. Ez a sokféleség jól igazolja a módszer univerzalizálását, általános alkalmazhatóságát. Így az a pedagógus, aki nem talál a

---

a BYOD modell  
alkalmazására ösztönöz  
a szerző

---

tantárgyához kapcsolódó esettanulmányt, sem kell, hogy elbizonytalanodjon, garantáltan tud a közölt tapasztalatokból általánosan alkalmazható ötleteket, módszertani megoldásokat meríteni. Az érintett korosztály elsősorban a 11–15 éveket jelenti, de fiatalabbak és idősebbek DST-foglalkozására is találunk példát a könyvben.

A pedagógusok írásai stílusukban sokszínűek, s tükröződik bennük, hogy az esettanulmány műfaji sajátosságát figyelembe véve nem magas szintű tudományos szövegek alkotása volt a cél. Valószínű esettanulmányokat írtak, személyes hangvételű szövegeik a megcélzott pedagógus olvasóközönséget várhatóan jobban megragadják.

A feldolgozást megkönnyíti az esettanulmányok Lanszki által kialakított, azonos szerkezeti felépítése. A pedagógusok először bemutatják a tevékenységük kontextusát: intézményüket, saját szakmai munkájukat, jellemzik a bevont tanulócsoporthoz. Ezután a DST megvalósításának lépéseit ismertetik a tanulás-szervezési megoldások, ötletek bemutatásával. Ezek az útmutatások kiváló segédletet biztosítanak a tényleges alkalmazáshoz, kézzelfoghatóvá válik az elmélet leképeződése a gyakorlat szintjén. A harmadik részegységet a módszert alkalmazó pedagógusok reflexiói, konklúziói, összefoglaló gondolatai, a felmerülő problémák tárgyalása jelenti. A 10–20 oldalas leírásokat sokszor illusztrálják fotók is, amelyek a könyv digitális változatában színesben is megtekinthetők.<sup>6</sup>

A pedagógusok innovativitása már a témák megnevezésében is megmutatkozik:

---

megnézhetünk  
egy válogatást az  
esettanulmányokhoz  
kapcsolódó, diákok  
által készített digitális  
történetekből

---

sokan nemcsak egy tartalmi egységet jelölnek ki, hanem valamilyen izgalmas keretet, megközelítést jeleznek a címben (pl.: *Robottörténetek, avagy mi forog a gépek fogaskerekében*). Az esettanulmányok szerzői bátran kombinálják a DST-t további más, kreatív pedagógiai módszertani technikákkal, ötletekkel a drámapedagógiától kezdve az asszociációs gyakorlatokon át

a digitális feladatlapok alkalmazásáig. Ezzel példát mutatnak az egyéni paraméterekhez, módszertani készlethez illeszkedő természetes adaptációhoz, igazolva, hogy a DST rugalmas keretekkel rendelkezik. Ezek az egyéni pedagógiai megoldások,

konklúziók műveltségi területtől függetlenül is alkalmazhatóak, ezért érdemes és hasznos szaktárgytól függetlenül az összes munkát áttanulmányozni.

A könyv végén található linkek révén megnézhetünk egy válogatást az esettanulmányokhoz kapcsolódó, diákok által készített digitális történetekből.<sup>7</sup> Így válik az esettanulmányok megismerése teljessé. A módszert alkalmazni kívánók betekintést kapnak abba, hogy milyen életkorban milyen videók, történetek megalkotására képesek a tanulók, milyen további értelmezések, következtetések, nevelési feladatok társíthatók az elkészült tartalmakhoz.

A DST számtalan célra és formában alkalmazható, az explicit tantárgyi tartalmak feldolgozásától kezdve a műveltségi területekhez nem köthető érzelmi nevelésig, attitűdformálásig. Kiváló módszertani lehetőség iskolai, de akár egyéni konfliktushelyzetek feldolgozásához is, a

<sup>6</sup> A könyv online verziója itt érhető el: <https://goo.gl/F7iWmN>.

<sup>7</sup> A linkek az online változatban azonnal kattinthatóan elérhetővé teszik a digitális történeteket.

gondolatok, érzelmek kifejezését biztosítva azok verbalizálásával, audiovizuális megjelenítésével.

A DST módszer a tudásátadás klasztrikus elrendezésén: a tanárok frontális információközlésén és a tanulók passzív befogadásán alapuló rendszeren kíván változtatni. Az önálló információfeldolgozás folyamatára nevel, amely a tanulás tanulásának alapja. Motivációs bázisát a kreatív alkotótevékenység, a digitális eszközök használata, a tanulók által megszokott és kedvelt audiovizuális közeg, a kooperatív tevékenységek, a produktumok bemutatása és az ahhoz kapcsolódó többforrású reflexiók jelentik. Alkalmazható önálló vagy csoportos formában és ezek kombinációjában is. A feldolgozott információkat alkalmazni kell: interakcióba kell lépni velük, egyénileg értelmezni, elrendezni őket; így kialakul a kapcsolat a céltartalmakkal, ami a passzív befogadás-visszamondás mechanizmusán túllépve, hatásosan segítheti az elsajátítás folyamatát. A filmre vitt történetek

a tanulók passzív befogadásán alapuló rendszeren kíván változtatni

bemutatása az önreflexió, a kritikai gondolkodás, a kommunikációs, kifejező-, és vitakészség fejlesztését szolgálhatja. A digitális eszközök használata így nem öncélú tevékenység; valódi, a résztvevőket érintő értelemmel telítődik. Nem elegendő hozzá a digitális bennszülöttekhez általában tár-

sított (valójában gyakran felszínesnek mutató) tudás; itt magas szintű digitális kompetenciák alkalmazása szükséges, és azok fejlesztése válik lehetségessé olyan kom-

ponensek mentén, mint a technológiai, információs műveltség, a hálózati részvétel és együttműködés vagy a digitális tartalomfejlesztés.<sup>8</sup>

Mint minden modern pedagógiai eszköz kapcsán, itt is elmondható, hogy helytelen volna a DST-re kizárólagos módszerként tekinteni; a digitális történetmesélés ugyanakkor túlmutat önmagán, hiszen használata a szemléletváltás katalizátora lehet. Ez a kötet kiváló bevezető ehhez a folyamathoz.<sup>9</sup>

<sup>8</sup> Lásd Papp-Danka Adrienn és Lanszki Anita: A Digitális Állampolgárság újraértelmezett kompetenciamodellje. In: Hülber László (szerk.): *Digitális-alapú iskolafejlesztési módszert megalapozó háttér tanulmány-kötet*. 2017. Letöltés: <https://goo.gl/QFi9hG>

<sup>9</sup> A kötet nyomtatott formában a Líceum Kiadótól vásárolható meg: <https://webshop.uni-eszterhazy.hu/hu/termek/digitalis-tortenetmeseles-a-nevelesi-oktatasi-folyamatban>

*Bolyai Nyári Akadémia, 2018 - megnyitó.  
Szabó Gábor, a Kallós Zoltán  
Alapítvány elnöke az énekes  
Dénes Andreával és Nagy Evelyn  
Renátával, fellépésük után.*

